

SLAVICA SRŠA, SOCIALNA DELAVKA S ČRNUČ

Vsaka pomoč je dobrodošla

Slavica Srša je socialna delavka s Črnuč. »Pokriva« štiri krajevne skupnosti: Franc Ravbar, Črnuče-Gmajna, Rezke Dragar in Nadgorica-Ježa. Na tem koncu Bežigrada živi več kot 5000 ljudi. Med njimi so seveda tudi takšni, ki se težko prebijajo skozi življenje, so takimenovani socialni problemi.

In takim je treba pomagati. Z nasvetom, s stalno, enkratno, zimsko ali z dopolnilno denar-

no pomočjo. Socialne delavke skušajo pomagati mladim družinam pri iskanju varstva otrok, si prizadevajo preskrbeti jim stanovanje, nekaterim dati pogum, da bi se zdravili, če so alkoholiki itd.

JASLI JE PREMALO

Slavica Srša je sama mlada mamica. Svojega otroka ima v eni izmed dveh varstvenih družin na Črnučah. Pravi, da ni noben problem spraviti otroka v vrtec, če je starejši od dveh let. Težko pa je za dojenčke. Zato nikakor ne more razumeti, zakaj se vrtilci bolj ne zavzamejo za družinsko varstvo, ki se je povsod po Ljubljani bolj razmaknilo kot za Bežigradom. Se mar pri nas ne zavzadajo stisk staršev, ki ne vedo kam z otrokom? Zakaj bolj ne nadzorujejo domačih (»črnih«) varuhinj, zakaj vse ne vključijo pod vrtevo streho?

Seveda pa je varstvo otrok le delček vsega, kar socialna delavka v krajevni skupnosti dela. Skušala odkriti socialne probleme, predno se razrastejo. Računa na pomoč šole in so-

sedov, saj vsega sama ne more odkriti, čeprav bi rada.

Slavka je socialna delavka od 1981. leta. Prej je na tem koncu Bežigrada niso imeli. V tem času je spoznala mnogo ljudi, tiste, ki se šele naseljujejo na Črnučah pa bo skušala čim prej spoznati.

MLADOLETNO PRESTOPNIŠTVO

Opaža, da je med mladimi precej prestopništva. Tako krajeje kolese, motorje, malenkosti v trgovini, uničujejo družbeno premoženje itd. Precej je tudi alkoholikov in alkoholičark. Žal jih nihče ne more prisiliti k zdravljenju, kar se ji zdi močno napačno. Naj jih domači trpijo do konca življenja? Težko je zakonca izseliti, ker je stanovanj premalo. Ločen alkoholik ostane še naprej pri družini, čeprav sta se z ženo razvezala in še naprej nadleguje domače. Kako mu to preprečiti? Socialna delavka ne more, milica noče, če ne gre za pretepanje ali kaj podobnega.

Veliko se tudi sicer ukvarja z zakonci, ki se ločujejo. Ogleda si razmere, v katerih živita in

potem predlaga komu naj pripadajo otroci ter predlaga višino preživnine in podobno.

Meni, da so na njenem koncu starši v povprečju dobri. Da pa žal starši pretepanje otroke za zidovi, in da za takšne sicer redke grobrijane težko izve. Misli, da smo premalo radikalni. Tistim, ki niso primerni za starše, bi morali otroke brezkompromisno odvzeti. Če ne za vedno, vsaj za določen čas.

Skrbi jo, ker se zaveda, da brezposelnost raste. Na njenem terenu jih je že precej brez dela. Če pa človek nima službe, praktično ne more priti do stanovanja, ne more vzdrževati otrok, če jih ima. Brezjelnežev je malo. Pač pa je nekaj starih ženičk, ki nimajo nikogar, da bi skrbel zanje in so tudi brez dohodkov. Te dobijo vsak mesec denarno podporo, ki znaša nekaj nad 5000 dinarjev. Jasno je, da se s tem komaj pretolčejo skozi mesec.

Tudi pri nas so krizni časi, zato bo pritisk na socialo prav gotovo večji. Treba je storiti vse, da dobijo pomoč samo tisti, ki jo zares potrebujejo. Sedaj je med njimi tudi nekaj takih, ki si z njo le zvišujejo svoj osebni standard.

N. Ž.

JESENSKA AKCIJA

Odvoz kosovnega materiala

Komunalno podjetje Ljubljana tozdr Javna higiena bo tudi letos odvažalo odpadni kosovni material. Razpored za bežigradske krajevne skupnosti:

KS Savsko naselje I, II in III 4. oktobra
KS Boris Zihari, Boris Kidrič in A. T. Linhart 5. oktobra
KS Bežigrad – sever in jug 6. oktobra
KS Miran Jarc in Ivan Kavčič 7. oktobra
KS Stadion, Koroških partizanov in Triglav 8. oktobra
KS Jože Štembal in Brinje 10. oktobra
KS Stožice, Urške Zatlje in 7. september 11. oktobra
KS Črnuče-Gmajna, Franc Ravbar in Rezke Dragar 12. oktobra
KS Ježica in Savije-Kleče 13. oktobra
KS Tomačevo-Jarše, Šentjakob-Podgorica in Nadgorica-Ježa 14. oktobra

Vsi stroški za odvoz kosovnega materiala so vključeni v ceni odvoza hišnih smeti.

Občani naj sortirani material odložijo do 6. ure zjutraj na pločnik ob cesti. Če je odpadni kosovni material na dvorišču, mora biti do tja možen dovoz za tovornjak.

VINO 83 – KATERO JE BOLJŠE?

Odločitev je bila res težka, saj se je na letošnjem 29. mednarodnem vinogradniško-vinarskem sejmu na Gosposodskem razstavišču predstavilo 580 razstavljalcev – med njimi 287 iz 21 držav z vseh petih celin. Obiskovalci so si med 29. avgustom in 3. septembrom ogledali in poskusili pestro zbirko kakovostnih vin, alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter mineralnih vod. Vinarje so zanimali tudi stroji za vinogradništvo ter gostinska oprema. Letos so na že tradicionalnem sejmu dobre kapljice, ki predstavljajo vsako leto veseli konec dopustniških dni, pripravili tudi vrsto zanimivih okroglih miz o vinu kot hrani, o vinski kulturi, o jugoslovanskem izvozu vin, vinarji pa so izmenjali svoje izkušnje. Na »dionizijskih pojedinah« pa so nad vročim ognjem zavrteli prašičke in celo vola ter izbrali pravo vinsko kraljico.

V. P.

Živi se lahko le od dela

Nekdanja zdomka Milka Čuk čaka na zaposlitev

»Živi se lahko le od dela«, pravi Milka Čuk, Bežigradanka z Rožanske 5. Nekdanja zdomka že eno leto po vrnitvi iz ZR Nemčije čaka na zaposlitev.

»Po šestnajstletni odsotnosti iz domovine sem se vrnila iz željo, da se doma zaposlim in

tukaj dočakam pokojnino. Toda zdi se mi, da zaman čakam na delovno mesto.«

Takoj po vrnitvi iz Stuttgarta, kjer je garala v pralnici od 7. zjutraj do 21. ure zvečer, je vložila prošnjo za zaposlitev doma v Ljubljani.

»Obljubili so mi delovno mesto septembra v Tubi in v Šumiju na Viču. Rajše bi šla v Tubo, ker je bližje. V vzgojno varstvenem zavodu na Glavarjevi mi nudijo 4-urno delo. To-

da, kaj bom počela s 5.000 dinarjev mesečne plače, ko je takšna draginja, zraven pa še vzdržujem nezaposleno hčerko? Boža je končala administrativno šolo in tudi zaman čaka na zaposlitev.«

In kaj je zdomstvo dalo Milki Čuk?

»Z garaškim delom sem privarčevala toliko, da sem si lahko kupila dvosobno stanova-

Jubilej partizanskih delavnic

Ob pomembnem jubileju, 40. letnici ustanovitve Partizanskih radiodelavnic 99. d in delavnic VII. korpusa NOV, so se borci zbrali v soboto, 27. avgusta v zibelki partizanske »industrije«, v Črmošnjicah. Pripravili so skromno tovariško srečanje, na katerem so članom delavnic podelili spominske značke. Značke so pralele tudi domicilne delovne organizacije – PTT, Iskra in RTV ter mladinski pohodni odred Partizanske delavnice 99 d, ki ohranja in razvija revolucionarne tradicije NOV ter prenaša na mlade bogato izročilo in izkušnje socialistične revolucije.

Po končanem uradnem delu srečanja so borci in drugi udeleženci srečanja v prijetnem pogovoru obudili marsikateri spomin na težke, vendar pomembne dogodke NOV.

A. CIUHA

DELEGATE ZANIMA

Ali zavoji ali pisma

Prebivalce Plave lagune in bližnje okolice je na zboru krajevnih skupnosti že nekajkrat zanimalo, zakaj pošta na tem področju – tako imenovana poštna enota številka devet – lahko izroča ljudem samo paketne pošiljke, pisemskih pa ne. Če je prostor za velike zavoje, bo menda dovolj prostora tudi za pisma, menijo krájani in so ogorčeni, ker morajo zdaj hoditi po priporočena pisma daleč v center mesta.

Vse kaže, da ni tako. Ali zavoji ali pisma, pravijo na pošti. Za oboje menda ni dovolj prostora. PTT enota na Linhartovi ulici 9 je že od vsega začetka

določena za sprejemanje paketnih pošiljk in telegrafsko-telefonskih obvestil. Po sili razmer pa kljub hudi prostorski stiski začasno izročajo tudi pisemske pošiljke nekaterim uporabnikom poštne predalov. Novih nalog, med njimi tudi vročanja pisem z obvestili, pa ta poštna enota ne more več sprejeti, ne da bi prej povečala svoje poslovne prostore. Vsa njihova dosedanja prizadevanja za povečanje delovnih prostorov pa so bila do zdaj neuspešna, kot so navedli v odgovoru na delegatsko vprašanje na Podjetju za PTT promet Ljubljana.

OB 40-LETNICI

Uničenje belogardistične postojanke na Turjaku

Na kapitulacijo italijanske vojske se je pripravljala tudi slovenska kontrarevolucija. Temeljec na predpostavki, da bo nemška vojska zasedla vso Ljubljansko pokrajino, na jadranski obali ali celo v Istri pa se bosta izkrcali britanska in ameriška vojska, so pripravljali taktiko tako za eno kot za drugo možnost. Ob kapitulaciji pa je slovensko reakcionarno vodstvo vseeno zajela panika in prvotnemu sklepu, da se osredotočijo belogardistični oddelki okoli gradu Turjak, petindvajset km jugovzhodno od Ljubljane, so sledili še drugi nasprotujoči si ukazi. Za Turjak so se odločili zaradi v strateškem pogledu določene prednosti, saj omogoča posredovanje proti ribniški dolini, Grosupljemu in Dobropoljem, hkrati pa omogoča umik v Ljubljano.

10. septembra 1943 je Šerčerjeva brigada uničila četniški odpor v Grčaricah, druge enote 14. divizije so razoroževale italijansko vojsko v ribniški dolini in pregnale iz nje belogardistične posadke ter od 11. do 15. septembra uničile belogardistične postojanke na Notranjskem. Večina belogardističnih posadk se je umaknila proti gradu Turjak, kjer se je do 12. septembra nabrala pisana družina, ki je

štela okoli 1200 mož. Turjaku se je najprej približala Tomšičeva brigada, katero pa je po odhodu na Notranjsko zamenjala Prešernova brigada. Oficirji zbranih belo in plavogardističnih enot na Turjaku se niso mogli zediniti za enotni načrt ali ostati v Turjaku, kakor je zahtevalo belogardistično vodstvo (v viziji Turjak kot slovenski »Alcazar«) ali se umakniti iz gradu zaradi slabega strateškega položaja in slabe možnosti za obrambo kot so zahtevali četniški vodje.

12. septembra je okoli 400 četnikov in belogardistov odšlo iz Turjaka preko Čreteža v Zapotok in po spopadih s slovenskimi partizanskimi enotami se je glavni posrečilo približati do Ljubljane in se predati nemški vojski.

V noči od 14. na 15. september je Prešernova brigada začela obstreljevati grad s topovskim ognjem. Grajski zidovi so bili predebeli, da bi lahko napravile mine hujsko škodo. Belogardisti so se umikali v obokane grajske kleti. Načrt obleganec je bil čimbolj zavlačevati v upanju, da se bodo medtem Angloamerikanci le izkrcali ali da jim bodo prišli na pomoč Nemci. Zato so nekajkrat začeli pogajanja s

partizansko vojsko. Vsa pogajanja so se končala neuspešno, saj so partizani zahtevali brezpogojno predajo, na katero vodstvo v gradu ni pristalo. Čeprav močno topovsko obstreljevanje grajskemu obzidju ni napravilo posebne škode, je začelo branilcem primanjkovati vode, vse skupaj pa je pripomoglo k temu, da je njihov bojni duh precej padel. Kljub realni možnosti za uspešen izpad iz gradu, se zanj niso odločili in so še naprej vztrajali v upanju na zunanjo pomoč.

19. septembra je narodnoosvobodilna vojska pojačala topovski ogenj z veliko havbico, ki so jo pripeljali s šentjernejskega polja z veliko težavo že zjutraj. Splošen topovski napad je trajal štiri ure. Ob deseti uri dopoldne, ko je najhujši ogenj ponehal, se je 11. bataljon Prešernove brigade pripravil na naskok na močno porušeno zidovje. Po dolgih lestvah so se povzpeli na podstrešje in od tam prodirali v notranost kljub odporu belogardistov, ki so se branili zlasti z ročnimi bombami. Del gradu, kjer je bila shranjena municija, je zajel ogenj. Borci Prešernove brigade so medtem zavrnili izpad skupine, ki se je hotela prebiti iz gradu skozi glavna vrata. Okrog dveh popoldne se je začela turjaška posadka predajati. Ujetih je bilo 695 belogardistov, med njimi 26 duhovnikov in bogoslovcev. Brigada je ujetnike odpeljala v Velike Lašče, nato pa v Kočevje.

Prešernova brigada je bila za zmago pohvaljena z dnevnim poveljem Glavnega štaba NOV in POS.

Zmaga pri Turjaku ter njegovo zavzetje, je bila do tedaj največja zmaga narodnoosvobodilne vojske v Sloveniji. Pomembna pa je bila zmaga tudi v političnem smislu, saj si sloven-

ska kontrarevolucija od poraza pri Grčaricah in Turjaku še dolgo ni opomogla.

Vrhovni plenum OF je 21. septembra 1943 na svojem 13. zasedanju razpravljalo o postopku z ujetimi belogardisti in četniki, katerih je narodnoosvobodilna vojska na Turjaku, Grčaricah in Notranjskem zajela preko 1200. Vrhovni plenum je sprejel sklep, da bodo zločincem sodili na javnem sodnem procesu, »ki naj vsej domači in tuji javnosti prikaže vso globino in širino izdajstva bele in modre garde«. Na sprejeti Kidričev predlog so vse zajete razdelili po teži zločinov v tri temeljne skupine: 1. morilce, ki jih je treba obsoditi na smrt z ustrelitvijo, 2. kaznjence, ki morajo delati pod nadzorstvom in 3. oproščence, ki se naj v delavskih bataljoni pripravljajo za sprejem v narodnoosvobodilno vojsko. Večino ujetnikov so takoj uvrstili v enote narodnoosvobodilne vojske in jim po zaprisegi celo dali takoj orožje.

Vojaški tožilec je po tritedenski preiskavi in zbiranju dokaznega gradiva pri izrednem vojaškem sodišču 8. oktobra 1943 vložil tožbo proti 21 belo in plavogardističnim organizatorjem in oficirjem. Sodni proces, ki je potekal v Kočevju po vseh splošnoveljavnih načelih procesualnega prava, ni obsodil samo zločincev, ampak vse izdajstvo slovenske buržoazije in njenega sodelovanja s sovražnikom ter vse njene oblike boja proti Osvobodilni fronti. Obenem pa je obsodil tudi politiko jugoslovanske begunske vlade v Londonu in tisti del slovenske buržoazije, ki je pobegnila v zavezniške države in dajala slovenskemu kvistinstvu gromotno in moralno podporo.

TATJANA ČEPIČ
ZBOR OBČANOV / 5